

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

AZ E. M. K. E. brassó-, kis- és nagy-küküllőmegyei választmányának hivatalos közlönye.

brassói, fogarasi, hosszufalusi és zernesti, dicső-szentmártoni, erzsébetvárosi, hosszú-aszói, kőhalmi, medgyesi, nagy-sinki, segesvári és szent-ágotai kir. járásbírságok hivatalos hirdetője.

MÉGJELENIK HETENKINT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

SZERKESZTŐSÉG:

Brassó, Csergepiaz 148 sz., I. emelet, hol a szerkesztő napoként 4—5 óra között található.

Nagy-Küküllőmegyét érdeklő közlemények Horváth László társszerkesztőhöz Segesvárra, Kis-Küküllőmegyét érdeklő közlemények Gyöngyössy István társszerkesztőhöz Dicső-Szent-Mártonba küldendők.

Kéziratok vissza nem adának.

KIADÓ-HIVATAL:

Alexi könyvnyomdája, Színház-utca 95. szám, hova az előfizetési és hirdetési díjak bérmentve küldendők.

Hirdetések és Nyílt-tér előre fizetendő.

ELŐFIZETÉSI ÁR

helyben házhöz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 7 frt, félévre 3 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 80 kr. Külföldre egész évre 20 frank.

HIRDETÉSEK DÍJA:

4 hasábos gármond-sor vagy annak helye 5 kr. (1—10 sor 50 kr.) Nagyobb és többszöri hirdetéseknek kedvezmény. Minden egyes hirdetmény után még külön 30 kr. bélyeg-díj fizetendő.

Nyílttéri közlemény sora 10 kr.

HIRDETÉSEK FELVÉTELNEK:

Brassóban a kiadóhivatalban. **Budapestben** Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukes és Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernát; **Bécsben**: Daube G. L. és társa, Haasenstein s Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelik Alajos, Dukes M.; **Berlinben**: Rudolf Mosse **Frankfurtban**: Daube G. L. és társa hírdetési irodájában.

Előfizetési felhívás.

F. évi ápril hó 1-ével lapunkra új (ápril 1-től július 1-ig terjedő) előfizetést nyitunk. Lapunk az eddigi irányban haladva, továbbra is első sorban Erdély keleti végvidékeinek érdekeit fogja képviselni és előmozdítani. E mellett azonban tájékoztatni fogjuk t. olvasóinkat úgy a hazai, mint a külföldi politika legfontosabb kérdései felől; hozni fogjuk továbbra is a helyi érdekű és a nagyvilági legújabb híreket; közgazdasági rovatunkban kizárólag városunk és vidékünk gazdasági, kereskedelmi, ipari és forgalmi viszonyaival foglalkozunk; végül kiváló gondot fordítunk tárczáinkra, melybe csakis irodalmi színvonalon álló, érdekes és szórakoztató közleményeket veszünk fel.

Ajánljuk lapunkat a t. olvasóközönség szíves figyelmébe és hazafias pártfogásába és kérjük az előfizetésnek idején való megújítását, nehogy a lap szétküldésében késedelem álljon be.

Együttal kérjük azon t. előfizetőinket, kik a múlt negyedévre az előfizetési díjjal még hátralékban vannak, szíveskedjenek azt lapunk kiadóhivatalába mielőbb beküldeni.

Hazafias tisztelettel

Brassó, 1890. április havában

A „BRASSÓ” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Brassó, 1890. ápril. 3.

(=) Bismarck herczegnek visszavonulása a politikai működés teréről immár megdönthetetlen ténynyé vált s a nép rokonszenvének és elismerésének — bár kissé elkésett, spontan nyilvánulásai, melyek egyszerűségük mellett rendkívül imposansak voltak, talán leginkább jelezték ezen visszavonulás roppant fontosságát és horderejét. Mivel azonban Bismarck nemcsak az egységes Németország megalapítója volt s mivel ő nem csak kizárólag Németország politikáját vezette, hanem egész Európa politikájára sokszor döntő, de mindig igen nagy befolyást gyakorolt: azért az ő visszavonulása nemcsak Németországot, hanem egész Európát rendkívül érdekli. S az összes európai államok

közt föltétlenül az osztrák-magyar monarchia az, mely ezen szellemóriás letűnése által legközelebbre érintetik. Hiszen Bismarck volt a hármasszövetség megalapítója, ő benne annak eszméje mintegy megtestesült s ennek alapján az ő személye képezte az európai béke fenntartásának legnagyobb biztosítékát; már pedig a hármasszövetség és a béke további fenntartása monarchiánkra nézve a legfontosabb életkérdések egyike. Rendkívül érdekes tehát mi reánk nézve, hogyan fognak ezen kérdések Bismarck visszavonulása után alakulni.

A németországi hivatalos és félhivatalos lapok egész határozottsággal és ismételtel kijelentették, hogy Bismarck visszavonulása különösen a külügyi politikára nézve csakis személyváltozást jelent s hogy az ő alkotása, a hármasszövetség változatlanul megmarad; szóval: Németország első kancellárja ugyan távozik, de szelleme, politikai elvei és meggyőződése ezentul is irányadók lesznek. Ezen fel fogás mellett szól azon körülmény is, hogy a külügyi miniszterium államtitkárává Marschall báró lön kinevezve, ki nemcsak persona gratissima az udvarnál, de egyuttal nagyon be van avatva Bismarck herczeg politikájába. Illetékes helyről végül még azt is hangsúlyozták, hogy a bécsi és berlini udvarok között a múlt hét folyamán folytatott sürű üzenetváltások mindkét félre nézve teljesen kedvező eredményhez vezettek.

Ha tehát lényegileg marad is minden, a mint volt, úgy a német kancellár visszalépése monarchiánkra még sem fog minden következmény nélkül maradni.

Nyilvánvaló ugyanis, hogy az osztrák monarchia positiója a hármasszövetségben más lesz, mint eddig volt. A mig t. i. a német politika élén Bismarck állott, ki maga mellett mást nem igen tűrt meg, addig tisztán személyes okokból a hármasszövetségben az elméletileg megállapított paritása a három államnak nem volt feltalálható, hanem Németországa volt mindig a vezérszerep. Bismarck visszalépése által ez egészen meg fog változni. Helyébe Caprivi lépett, egy oly államférfi, kinek eddigelé még nevét sem igen ismertük s kinek ennél fogva — bármily kiváló egyén

legyen is különben — az az autoritása, melylyel Bismarck dicsekedhetett és mely előtt mindenki föltétlenül meghajolt, nincsen meg. Ennek az lesz a következménye, hogy a hármasszövetség ügyeinek vezetését, melyet eddig kizárólagosan Bismarck végzett, inkább az uralkodók fogják kezökbe venni s ez esetben monarchiánk befolyása az ügyek vezetésére föltétlenül növekedni fog és Kálnoky gróf szava is többet fog nyomni a latba, mint eddig. S ezen körülmény bizonyára jó hatással lesz belpolitikánkra is; mert most már azok is, kik eddigelé nem igen tudtak megbarátkozni a hármasszövetség eszméjével, szívesebben fogják azt látni és több bizalommal lesznek iránta.

Egy másik nem kevésbé fontos és ugyan csak előnyös következménye a kancellárváltásnak monarchiánkra nézve az, hogy előreláthatólag Németországgal való közgazdasági viszonyaink is meg fognak változni. Közöttünk és Németország között mindamellett, hogy politikailag a lehető legszorosabb baráti viszony fűz össze bennünket, gazdasági téren csaknem folytonos harc és háboru uralkodott. S ez Bismarck műve volt s csakis Bismarck volt arra képes, hogy ezen abnormalis állapotot ily hosszú időn át fentartsa.

A mint őszinte meggyőződésünk, hogy az ő genialis alkotása, a hármasszövetség a béke érdekében távoztával is változatlanul megmarad; épen oly szentül hisszük, hogy a nagy kancellárnak a közgazdasági politika terén forceirozott ezen nagy tévedése visszavonulása után nemsokára el fog tűnni s más egészséges irány fog érvényre jutni, melynek az lesz a következménye, hogy az osztrák-magyar monarchia Németországgal gazdaságilag is oly jó viszonyba fog lépni, mint a milyenben politikailag már áll.

Munkások védelme.

A német császár által a munkások érdekeinek oltalmazása céljából Berlinbe egybehívott nemzetközi értekezlet szombaton befejezte tanácskozásait.

Három heti tanácskozás eredményében az értekezlet megállapította a maga határozatait, természetesen csak óhajítás alakjában, mert a konfe-

A „BRASSÓ” TÁRCZÁJA.

Egy tanulmány, mely nem az.

Grünwald Bélának Széchenyi Istvánról írt könyve az, melyre a fenti, paradoxnak látszó cím vonatkozik. Ha nagy férfaink működését a róluk írt életrajzok és tanulmányok szerint kellene megítélni, akkor alig maradna nagy emberünk. E névre érdemes életrajzaink száma vajmi csekély és e mellett még az a különös jelenség tűnik fel e téren, hogy beható tanulmányok inkább csak az irodalom és politika másodrangú szereplőiről jelennek meg, ellenben a szellemóriásokhoz életrajzíróink nem mernek közelíteni. Szépirodalmunk fényalakjai közül egyedül csak Vörösmarty nyert méltó emléket azon mintaszerű életrajzban, melyet Gyulai Pálnak köszönhetünk. Ellenben Arany és Petőfi még most is várnak magyar biographusokra, mert a Fischer Sándor német nyelven megjelent és magyarra fordított életrajzi tanulmányát nem tekinthetjük a magyar irodalom termékének. Ép oly szegényes életrajzirodalmunk a politika terén. Nem különös-e, hogy Deáknak, Kossuthnak, Széchenyinek, a magyar történelem ezen nagy, befejezett alakjainak nem akad még magyar életrajzuk?

Grünwald Béla, ki a „Régi Magyarországról” írt, nagy feltűnést keltett művének folytatásaképpen az „Új Magyarországról” szándékozik egy tanulmány-sorozatot kiadni, ennek mintegy első fejezete gyanánt gróf Széchenyi István működésével foglalkozik. Terjedelmes munkájának főcíme „Az új Magyarország”, alcíme „Gróf Széchenyi István”. Már ezen kettős cím is azt a várakozást kelti az olvasóban, hogy egy nagyszabású művel lesz dolga, mely egy széles látókörű politikus tárgyilagos álláspontjából fogja bíráltni, kifejtetni, okaira visszavezetni és eredményeiben méltatni azt a befolyást, melylyel a czenki halott lángszelleme hazánk újjáteremtésénél közrehatott, sőt azt előidézte. Még inkább ébreszti fel ezen várakozást a könyvnek előszava, melyben kijelenti a szerző, hogy tanulmánya nem életrajz, abban az olvasó még csak azt sem fogja megtalálni, hogy Széchenyi mikor született. Méltán várhatnánk tehát egy mélyreható politikai értekezést, mely ugyszólván összekötő kapcsolatot képezne a „Régi Magyarország” és a még megírandó „Új Magyarország” között.

E várakozásunkban azonban nagyon is csalódunk. Mert ha e munka nem életrajz, úgy másrésztől politikai tanulmány sem, hanem egyszerűen — és ezzel véljük legjobban jellemezhetni — Széchenyi mű-

káiból és naplóból készült kivonat gyűjtemény egy majdan megírandó pathologiai tanulmányhoz. Ettől a fáradságtól oly elismert rangu politikus és író, mint Grünwald Béla, bizony megkímélhetne volna magát és olvasóit. Mindazt, a mit művében nyújt, bővebben összefüggőbben, teljesebben és ennél fogva jobban találjuk meg Széchenyi saját műveiben és Zichy Antal által kiadott Naplóiban. Ezen kivonatokat az ugynevezett tanulmányok mintegy háromnegyed részét foglalják el. Az a nagyedrés pedig, mely következtetését, saját nézeteit, szóval állítólagos tanulmányainak eredményét foglalná magában, nem egyéb, mint egy Krafft-Ebing és Lombrozó meg nem értéséből származó óriási tévedés.

Kiindul egy téves feltevésből és ennek kedvéért, ennek fentarthatása végett tévesen magyaráz és félreért minden jelenséget, melyet Széchenyi életében és műveiben talál. Ez az óriási tévedés pedig nem egyéb, mint az, hogy Széchenyi azon örültségnek esiráját, mely a szabadságharcnak ugyszólván előestéjén rajta kitört, már születése óta hordozta magában, hogy egész fejlődése, modora és tevékenysége idegbetegségének meglétéből és fejlődéséből magyarázható ki. És ezen hypothesis igazolásul a szerző mindent összehord, a mit Széchenyi életében és mun-

renczia nem volt jogosult kötelező határozatokat hozni.

Az értekezlet ily nemű közös óhajai közül az „Ellenzék” nyomán megemlítjük a következőket:

I. Vasárnapi munka.

1. Eltekintve a kivételektől s szükséges átmeneti intézkedésektől óhajtanód:

a) hogy hetenként egy napi munkaszünet adassék a pártfogolt munkásoknak;

b) hogy hetenként egy napi munkaszünet adassék valamennyi ipari munkásnak;

c) hogy ezen munkaszünet a pártfogolt munkásokra nézve a vasárnap legyen;

d) hogy ezen nap valamennyi ipari munkásra nézve a vasárnap legyen.

2. Kivételek engedélyezhetők:

a) azon üzemekre nézve, melyek a munka folytonosságát technikai okokból igényelik, vagy melyek a közönség részére oly fogyasztási cikkekkel szolgáltatnak, melyeknek előállítása naponként kívánatlik;

b) azon üzemekre nézve, melyek természetükénél fogva csakis bizonyos évszakokban folytathatók, vagy a melyek természeti erők használatától függnék, — óhajtanód azonban, hogy még ezen üzemeknél is a munkások minden második vasárnap szabadok legyenek.

3. Óhajtanód, hogy a kivételek, lehető egyöntetűség szempontjából, az érdekelt államok által közösen és egyetértéssel állapíttassanak meg.

II. Ifjú munkások.

Óhajtanód:

a) hogy a mindkét nembeli fiatal munkások 14—16 éves korukban sem éjjel, sem vasárnap ne foglalkoztassanak;

b) hogy tényleges munkájuk 10 órán túl ne terjeszkedjék és legalább egy és fél órai szünetek által szakíttassék félbe;

c) hogy az egészségre ártalmas vagy veszélyes foglalkoztatások tekintetében bizonyos megszorítások létesíttessenek;

d) hogy bizonyos iparágakra nézve kivételeknek lehessen helye;

e) hogy a 16—18 éves fiatal férfimunkások számára bizonyos védelem nyújtassék, és pedig:

1. a munkaidő maximum,

2. az éjjeli munka,

3. a vasárnapi munka s

4. azon foglalkozások tekintetében, melyek az egészségre ártalmasok vagy veszélyesek.

III. Női munka.

Óhajtanód:

a) hogy a 16 éven túli nők a gyári üzemből sem éjjel, sem vasárnap ne foglalkoztassanak;

b) hogy tényleges munkaidejük a napi 11 órát túl ne haladja és legalább egy és fél órai szünetek által szakíttassék félbe;

c) hogy bizonyos iparágakra nézve kivételeknek lehessen helye;

d) hogy az egészségre ártalmas, vagy veszélyes foglalkozások tekintetében megszorítások léptessenek életbe;

e) hogy a nőszemélyek szülés után 4 hétig gyári munkára ne alkalmazzassanak.

Tanügy.

A brassó megyei tanítótestület brassói köre rendes gyűlését f. évi márczius 27-én d. u. az állami fiúiskola II-ik osztályának tantermében tartotta. A kör tagjai csaknem teljes számban jelen voltak a gyűlésen, melynek fő tárgyát két paedagogiai értekezés képezte.

Az első „A gyermek mely évében tanácsos az idegen nyelv tanítását kezdeni?” czimvel Madarassy J. Riza áll. polg. leányiskolai tanítónő olvasta; a másodikat ily czim alatt „Mily módon történjék az idegen nyelv tanítása?” Dániel György keresk. akadémiái tanár terjesztette elő.

Miután a gyűlés mindkét felolvasónak beható tanulmány alapján, gondolat összeállított értekezéseért köszönetét és elismerését nyilvánítja, elnök a kör tagjait a már hallott két értekezés lényegét képező tételek tárgyalására hívja fel.

A tárgy fölött nyilvánult élnék eszmecsere folytán a gyűlés az értekezések tételeit a következő pontokban foglalja össze:

a) Az idegen nyelv a körülményekhez képest bármely korban tanítható;

b) kizárólag gyakorlatilag, a közvetlen módszer alapján taníttassék;

c) ezt kövesse az írás és olvasás tanítása, az eddig tanultak gyakorlati alkalmazása mellett;

d) vétessenek fel fordítási gyakorlatok idegen nyelvről az anyanyelvre;

e) legvégül a gramatika tanítása olvasmányok alapján, mely csak felsőbb iskolákban veendő fel.

A központi választmány által a körhöz küldött átiratok előterjesztése és a jövő gyűlés tárgysorozatának összeállítása után a gyűlés véget ért. Ó.

Az „Iskola” és „Szülőház”, nevelés-oktatásiügyi közlöny 2. száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: „Nagyobb tért a játéknak a nevelésben!” Killyéni Endrétől, „A nép olvasmánya” (folyt.) Méhely Lajostól, „A népiszkolai anyanyelvtanításról” (bef.) Spaller Józseftől; Tárca, Egészségügy, stb.

Olvasóinknak különös figyelmébe ajánljuk Killyéni E. cikkét, melyben melegen és meggyőzően sürgeti az iskolai játéktetek felállítását. Oly időszerű téma ez, melylyel behatóan foglalkoznak nálunk és a külföldön, nálunk — sajnos — még csak elméleti alapon. Czélszerűnek tartottuk volna, ha e derék cikk írója egy rövid irodalmi kitérésben ezen nemzetközi mozgalmakra is kiterjeszkedik vala, hogy tárgyának fontosságát még jobban előtérbe helyezze és a kérdés iránt bővebben érdeklődőknek bizonyos utmutatással is szolgáljon.

A „Tanári kör” márcziusi üléséről szóló tudósítás talán e lap programján kívül fekszik már?

Ismételten ajánljuk e közlőnyt érdemes pártolásra. Előfizetési ára: egész évre 2 frt.

Színház.

A „Czár és ács” jelű komikus operának színrehozatalával a társulat szerencsés választást tett. Lortzing e népszerű műve fesztelen dallamaival, egyes alakjainak tősgyökeres komikumával, itt-ott feltűnő,

egészen Mozart-szerű részleteivel, csinos hangszerezésével a megírása óta eltelt 50 év alatt mit sem veszített hatásából. Különös előszeretettel dolgozta ki a szerző az opera főalakját, mely nem a czim szerint előtérben álló czár, hanem Van Beet, a saardani polgármester, a komikus öreg, ki a színpadot alig hagyja el. Ezen alakon könnyen észrevehető, hogy Lortzing, ki igen jeles színész és buffo-énekes volt, e szerepet önmaga számára írta.

Hálás feladat jutott Van Beetben Raimondnak, ki izléssel, tulzástól menten játszotta és terjedelmes, különösen a mélyebb fekvésben érzés hangjával énekelte a közönség kiérdemelt tetszésnyilvánításai között e szerepet. Az operának egyetlen énekesnői szerepét Wallner Ludovika énekelte, szintén csinosan. Rustot, ugy látszik, indispositiója akadályozta szép hanganyagának kifejtésében. Indra, főleg játékaival felelt meg, mint együgyű Iwanow, szerepe igényeinek. Kornay (czár), bár éneke s játéka modoros, a III. felvonásban előforduló, az operának legnépszerűbb dalával (Einst spielt' ich mit Scepter und Krone stb.) hatott. A nehéz énekkarok minden méltányos igényeknek megfelelően mentek.

Szerdán, ápril 2-án adatott Bauernfeldnek, a német — vagy inkább specialisan osztrák — vigjátékirodalom Nestorának „Bürgerlich und romantisch” czimű vigjátéka. A darab a régi jó idők, a „vormärzlich” aera szülötte s így a mai kornak, a modern színpadi technika mester fogásai által elkényeztetett gyermekeire nézve egy és más külsőségekben elavult; de csak is külsőségekben. A mi a jellemzés igazságát, a természetes és mégis előkelő komikum éltető erét illeti, ez 55 éves darab ma is az üde ifjuság oly érintetlen varázsával hat lelkünkre, mintha csak épen tegnap pattant volna ki költője agyából. A mit Bauernfeld 70-ik születése napján a jeles német irodalomtörténész, Scherer mondott róla a „Deutsche Zeitung” tárczájában, hogy elérheti a 100-ik évet s még sem fog elavulni, azt el lehet mondanunk e művéről is, mely szerzője vidám, erős, rugalmas természetének egyik legszerencsésebb incarnatiója. Elévülhetlenségét minden esetre elősegíti általános érvényű, minden időket foglalkoztató themája is. A polgári és romantikus világnézet ellentétei más jelszavak alatt felmerülnek korunk társadalmában is s a költő végkövetkeztetését: „légy polgári, de kerüld a philiszterséget” szívéből megtapsoltuk mi is, mint tapsolta tényleg a nem zajos, de bizonyos jól eső derűtség hangulatába ringatott közönség ma este. Ennek előidézéséhez hozzájárult természetesen színészeink megszokott ügyes játéka is.

Wolf társulatának voltaképeni eleme a vigjáték s e nézetünkben újra megerősített a mai előadás. Az est legjobban megérdemelt tapsai Trautschot illeték, Sittig fürdőbiztos szerepében; a szögletes modoru, de arany kedélyű fiatal ember alakjának mindakét vonását szépen kiemelte gondos játéka. Voltak mozzanatai, melyekben őszinte melegséggel a bécsi Thimigre emlékeztetett. Berla, mint Rigelstern báró, tapasztalt, előkelő világfi volt minden ízében, bár szerepének egyes részletein meglehetősen gyors tempóban surrant át. Förster k. a. (Rosen Katalin) sok igyekezettel játszott, az ily „Naturkind” szerepe nem neki való. Robe kisasszony még mindig küzd makacs katarhusával; szegényke inkább végigsuttogta, mint játszta, szerepét. A mellékszereplők közül Freytagot és Indrát kell dicsérőleg kiemelni.

NAPI HIREK.

Gróf Bethlen András földmívelésügyi-miniszter — a mint már jelentettük — husvét vasárnapján, azaz f. hó 6-án érkezik Brassóba. Ünneplés fogadtatására Roll Gyula kir. tanácsos-alispán elnökle alatt egy bizottság alakult, mely elhatározta, hogy a minisztert Földváron várja s onnan kocsikon és banderiummal kíséri be a városba. Mivel előreláthatólag igen sokan kívánnak részt venni e fogadtatáson, kik a husvét-vasárnapi istentiszteletet nem hajlandók elmulasztani, a bizottság a nevezett napon déli 12 órakor egy külön vonatot szándékozik Földvárra indítani, ha legalább 150 résztvevő jelentkezik. A külön vonat 30 perczel a budapesti gyorsvonat érkezése előtt Földvárra érkezik s csak II. osztályu waggonokból lesz összeállítva; a menetdíj 40 krban állapított meg. Azon résztvevők, kik Földvárról nem akarnak kocsin visszatérni, a budapesti gyorsvonattal a II. osztályon 50 krért visszautazhatnak. A már eddig is nyilvánuló érdeklődés

kaiban, különösen pedig naplóiban egy sötét, borongó, önmagával s a világgal meghasonlott kedély nyilatkozata gyanánt tüntethet fel. Hogy erre sok anyagot talál, hogy Széchenyi támadási és védekezési modorában nagyfokú élesség, kortársai szerint az érintkezésben is nála gyakran elidegenítő idegesség nyilatkozik, naplóiban pedig komorság, sőt néha kétségbeeséshez hőzeledő sötét hangulat honol, az tagadhatatlan. De ezekből azt következtetni, a mit Grünwald következtet, egyértelmű volna minden a középnagyság, a tucatzatemberek fölül emelkedő hatalmasabb egyéniségnek a Bedlambe való utasításával. Ha politikai ellenfeleivel szemben Széchenyi gyakran a türelmetlenségig sértő is tudott lenni, ha a legélesebb, legvágóbb fegyverhez is nyúlt, hogy nagy politikai céljait előmozdítsa, ha maró gunyjával tönkre is tette gyakran politikai ellenfeleinek legszebb szóvirágait és nem kimélt semmit szeretett testvéreinek megvédése érdekében, úgy másrésről azokkal való érintkezésében, kik politikai tevékenysége idejében a hatalmat kezökben tartották, kiket tehát céljai elérése végett öntudatlan eszközeikül megnyernie kellett, a legfinomabb s legügyesebb diplomata volt, kiben nyomát sem lehetett észrevenni az országgyűlésen oly gyakran érezhető érdességének. De nem is ez képezi Grünwald főbizonyítékát, hanem a Naplók, melyek telve vannak keserű önvá-

dakkal, öngyilkossági vágyakkal, szóval egy kétségbeesett kebel lázas kitöréseivel. Ezek szerinte a legőszintebbek, ezekben nyilvánul legjobban a nagy államférfi igazi jelleme, itt ugyszólván önmaga bonczolja saját lelki szervezetét. Ez az érvelés azonban merőben helytelen, mert ép ellenkezőleg, a Naplók nem nyújtják hű képét írójuk lelki állapotának. Ép az az igyekvés, minél őszintebbnak lenni, eltorzítja a naplóíró képét, mert a legsötétebb színből festi önmagát, csak hogy azzal ne vádolhassa magát, hogy hizeleg magának. Azok az öngyilkossági gondolatok csaknem minden naplóban előfordulnak és minél fiatalabb az írójuk, annál számosabban. Örültséget insinuáljunk ezek mindenkinek, ki ily gondolatokkal tépelődik?

Ha ismertetésünk eredményét összegezzük, úgy a „Széchenyi” hanyatlás, nagy hanyatlás a „Régi Magyarország”-hoz képest.

Reméljük, hogy ez nem egyéb, mint a pályafutó fortély, ki jó darabra visszamegy, mielőtt a kitűzött célnak teljes erővel nekiiramodnék, és remélni akarjuk, hogy Grünwald az „Új Magyarország” még megírandó kötetében be fogja bizonyítani, hogy a kitűzött cél el is tudja érni és jogos várakozásaink beváltásával feledtetni azon csalódást, melyet nekünk Széchenyiről irt állítólagos tanulmányával okozott.

M. S.

után ítélve, az ünnepélyes fogadtatáson való részvétel igen nagymérvű lesz s ennél fogva Brassó városának és környékének közönsége czennel felszólíttatik, hogy Copony Márton papirgyáros vagy Schuster Károly gyógyszerész urnánál idejekorán, de mindenesetre pénteken f. hó 4-én esti 6 óráig jelentkezzenek. — A bizottság.

Szemére Hubának „A cukorrépa és takarmányrépa jóvelmező termelése” cz. művének ismertetése — bár a nevezett műből közgazdasági rovatunkban egy érdekes mutatót köztünk — lapunk mai számából tévedésből kimaradt.

Szaváló estély. Biagosch, ismert nevű recitator tegnap este pár száz ember jelenlétében tartotta meg a „Nr. 1. kisebbik termében szaváló estélyét. Az ilyenemű előadások két legnagyobb ellensége, a jó színház és rossz idő, valóságos összeesküvést szőtt az előadó ellen, ki ennek daczára méltánylandó udvariassággal tartotta be programjának három számát, elszavalva Don Carlos nagy jelenetét Fülöp és marquis Posá közt, továbbá Bürgge Lenore-ját s Eckstein „Látogatás a carcerben” czimű humoreskjét. A felolvasó igen rokonszenves jelenség s különösen Bürger Lenore-jában szépen érvényesítette modulációkra képes, kifejező organumát. Az Eckstein-féle ismert humoresk előadásából hiányzott a mű élető eleme, a csapongó jó kedv; de vajjon ki vehette volna ezt rossz néven előadónak az említett körülmények között? Különben Biagosch ur hallgatóságának még egy estét helyezett kilátásba s hiszszük, hogy ez alkalommal jobb auspiciumok között fogja bemutatni tehetségét.

Rendőri hírek. Hétfőről keddre virradó éjjel egy ismeretlen tettes valószínűleg a Színház-utczából egy husszékbe betört és onnan egy fenőkövet, két kést és az üres kézi pénztár lakatját ellopta. A szerény tolvaj a hust érintetlenül hagyta. — Harmath Julianna, egy helybeli vendéglőben szolgálatban állott pinczérnő, erkölctelen életmód miatt tegnap Brassó város területéről örökre kiutasított és kényszer utlevéllel illetőségi helyére menesztetett.

A kolozsvári képkiallítás megnyitása. Az orsz. képzőművészeti társaság által Kolozsvárt rendezett képkiallítás ápril 1-én délután 3 órakor nyitott meg ünnepélyesen. A torna-vivóda vivó terme Kolozsvár előkelő női és férfi közönségével már három órakor szorongásig megtelt. Ott voltak a főrangú körök tagjai, a honoratiorok előkelősége, a hatóságok és egyetek képviselői. Az ünnepélyt dr. Concha Győző egyetemi tanár, a kiállítás ügyének fáradhatatlan intézője, nyitotta meg magvas és eszmegazdag beszéddel, — melyben a képkiallítások fontosságát, s általán a képzőművészet nemesítő hatásait fejtegette s bemutatta a kiállítás rendezőjét Telepy Károlyt, s felhívta gr. Bély Ákos főispánt a kiállítás megnyitására. E felhívás következtében a főispán csinos beszéd kíséretében vázolv a kiállítás jelentőségét s köszönetet mondva a képzőművészeti társaság és kormányának a kiállítás rendezéseért, a kiállítást megnyitotta. Erre a közönség a tárlat megtekintése végett a kiállítási terembe vonult.

Akadémiai pályadíjak. Az akadémia márcz. 31-iki teljes ülésén két pályázat eredményéről számoltak be az illető bizottságok. Az első, a Karácsonyi pályázat ez évben vigjátékra volt kitéve s a 200 arany díjat Csiky Gergely nyerte el „A nagyra termett” czimű darabjával, mely felolvasott tartalma után ítélve, Scribe iskolájából való cselvigjátéknak látszik. A bírálat szerint a főszemély komikuma a darabban teljesen ki van kerekítve s a bonyodalom számai erősen összetartvák; a stíl és tartalom magas polczán ugyan nem áll, de van komikai, formai becse, nyelvi értéke s számíthat szini hatásra. — A Farkas Raskó díj — 100 frt — hazafias költeményre volt kitéve s a teljes, szigorú mérték mellőzésével a díjat Kozma Andor, a „Borszem Jankó” vezérezikk-verselőjének „A magyar paraszt” czimű leíró költeménye nyerte el.

Itélet a temesvári lottó-perben. A temesvári per ügyében tartott rendkívül hosszú végtárgyalás végre tegnapelőtt az ítélet kihirdetése által be lőn fejezve. Farkas Menyhért, Szobovits és Püspöky egyenként nyolcz-nyolcz évi fegyházra és a mellékbüntetésekre, Telkessy né két évi és Hergatt három évi fegyházra ítéltettek. A védők az ítélet ellen felebbzetek. Az ítélet-kihirdetésnél a tárgyalási terem zsufolásig megtelt közönséggel.

Botrány Kecskemén. Mint az „Erdélyi Híradó”-ban olvassuk: Csáky György gróf közös hadsergebeli huszárhadnagy Beer Dezső kereskedőt nyílt

utezán ok nélkül megtámadta, lovagkorbáccsal végig verte, kardot rántva fejét és arcát összevagdalta, azután sietve elmenekült, de az összefutott nép a hadnagyt üldözöbe vette s kövekkel dobálta meg.

Csak 70 kr. az ára egy doboznak a gyógyszer-tárakban, mely 50 labdacot tartalmaz a valódi, Brandt Richard gyógyszerész svájci labdacsaiból. Még mindennapi használatra is elég ennyi egy egész hónapra, s így egy napi kiadásunk alig kerül egy pár krajczárba. E szerint keserűvizek, gyomorcsapok, sópasztillák, ricinus-olaj és egyéb mindenféle néven ismeretes szerek sokkal többbe kerülnek a közönségnek, mint a Brandt Richard-féle valódi svájci labdacok, a mellett, hogy kellemes, biztos s ártalmatlan hatásukat tekintve a gyomor-, máj- és epe-s aranyeres stb. bajokban egyik sem mulja fölül. De hogy valódi, Brandt Richard gyógyszerész-féle svájci labdacokat kaphassunk, mindig óvatosoknak kell lennünk, mert csalódásig hasonló csomagolt, ugynevezett svájci labdacok is vannak forgalomban.

Irodalom.

Beküldetett: „Szentek élete” az év minden napjára. Megjelent eddig két füzet márczius 4-ikéig terjedő tartalommal. Az egész mű 1890. év folyamában be lesz fejezve. Ára az egész műnek 3.50 kr., mely összeg ft. Mészáros Kálmán atyához küldendő Budapestre, Ferencziéknél. A mű szép tiszta nyomásu, népies irányban tartva és számos szép metszetű képpel illusztrálva. Ugyancsak ft. Mészáros Kálmán urnál rendelhető meg a „Legszentebb Rózsafüzér Királynéja” havi folyóirat, valamint a „Kis Könyvtár” havi folyóirat. Mindkét füzet ára egész évre 1 frt 20 kr. Teljes példányok kaphatók.

Továbbá az „Apollo” zeneműfolyóirat (szerk. Goll János zenetanár, Budapest VI. Lázár u. 18.) legújabb füzet, mely öt férfikart vezérkönyv- és négy szólamban tartalmaz.

Közigazdaság.

A cukorrépa-termelés hatása a mezőgazdaságra*)

Hazánkban, sajnos, még nem jöttek annak tudatára, hogy rendesen a legdrágábbnak látszó takarmányozás egyszersmind a legolcsóbb. Azt senki sem akarja elhinni, hogy a tengeri-kórón és szalmán, meg pelyván tartott állat sokkal többbe kerül, mint szénával, répával és korpával, vagy pedig olajpogácsával táplált, pedig az a szó teljes értelmében így van. A rosszul tartott állat fejlődésében visszamarad, igavonásra, tejelésre és hizlalásra nem alkalmas, mivel a takarmányt rosszul értékesíti és ezenfelül trágyát is keveset és kevés értékűt produkál; míg ellenben a jól tartott állatnak mindig megvan értéke. — Míg amazt senki sem keresi és e mellett drága és rossz trágyát szolgáltat, addig emez jól értékesíti a takarmányt és eladás alkalmával azonnal akad vevőre. Cukorrépa-termelésnél azonban nem csak a haszon állatok számát, hanem az igasökrök számát is föl kell emelnünk. Hogy ezek megfelelő takarmányozás mellett többet fognak dolgozhatni, mint a rosszul tartott állatok: nem szorul bizonyításra.

Már maga azon körülmény, hogy a cukorrépát termelő vidékeken sokkal súlyosabb — tehát értékesebb állatok találhatók, mint más helyen, elég nagy eredmény a cukorrépa-termelő vidékekre, bár tagadhatatlan, hogy az elért eredmény sokkal nagyobb, mert ilyen helyeken az állatállomány nemcsak hogy értékesebb, hanem egyszersmind kétféleképpen is lesz, mint a milyen azelőtt volt. Újabb kutatások azt mutatják, hogy 1 q. cukorrépa 1½ klg. hus termelésére elegendő. Ha az osztrák cukoriparosok egyetemes gyűlésén 1858-ban megtartott ülés véleménye helyes, Magyarország cukorrépa-termése (1880—1887-ig átlagban 2,319.000 q.) megfelel 3.878,500 klg. hus termelésének. Igaz ugyan, hogy ezen számításnál magát a cukorrépát vettük alapul és nem a répaszeletet, ez azonban számításunkban azért csorbát nem ejt, mert a mint említettem, a cukorgyártásnál a répából a protein- és zsirtartalom csekély mennyiségben vonható ki és azon veszteséget, mely a cukortartalom kivonása alkalmával a szénvizvegyekben föllép, teljesen compenzálja a vett takarmányanyagok által a szeletnek tápláló értéke, mely ily módon teljesen kihasználhatik. Különben azon veszteség, mely a cukor kivonásából származik, nem

valami jelentékeny, mert szénvizvegyek a legolcsóbb takarmány-anyagokban (mint például a szalmában) úgy is nagy mennyiségben fordulnak elő.

Nem hallgathatom el végtére a cukorrépa-termelésnek egy igen jelentékeny befolyását: értem ugyanis a szakképzettség terjedését. Mindenki átlátja már az előzményből is, hogy a cukorrépa termelése hivatva van a mezőgazdaság terén egy olyan forradalom létrehozására, melynek sikeres keresztülviteléhez okvetlenül szükségünk van bizonyos fokú szakképzettségre, még pedig annál inkább, mert a mai viszonyok különben is szorongatók a gazdáknak nézve. A cukorrépa more-patrio kezelése mai nap teljesen ki van zárva, mert a gyárosok ma nemcsak a répa mennyiségét, hanem minőségét is bizonyos fokig biztosítani akarják maguknak. A vetésnél, egyelésnél, kapálásnál, érésnél, kiszedésnél stb. tekintetbe jövő viszonyokat a gazdának okvetlenül tanulmánya tárgyává kell tenni, mert egy esetleges ballépés igen nagy kárt vonhat maga után. Ezen vizsgálódás és minden apróságra kiterjedő figyelem természetesen második természetűvé válik a gazdának, mi által a szakképzettség növekedése a mezőgazdaság fejlődését és a nép meggazdagodását vonja maga után.

A cukorgyárak vidékén a gazdák éleslátása már oda fejlődött, hogy pl. Németországban a tapasztalás- és tudásvágy összehozza őket az egyleti gyűlésen tartott felolvasásokon, hol esetleg egy lelkes szakférfi serkentése elegendő nekik, hogy közhasznú takarmányozási és trágyázási kísérletekre kötelezzék magukat, bár azon kísérletek természetesen jelentékeny munkaerőbe és kiadásba kerülnek. Ettől azonban nem rettennek vissza a gazdák, mert tisztában vannak vele, hogy e munkálatok eredménye idővel nagy előnnyel lesz értékesíthető az egyes birtokokon.

Ha a mezőgazdaságra befolyással bíró eme tulajdonságok mellé azon nemzetgazdaságtani hasznót is felsoroljuk, mely a cukorrépatermeléssel jár, akkor senki sem fog elzárkózni azon tény elismerése elől, hogy a cukorrépatermelés és a cukorgyártás egészen felfordíthatja a régi állapotokat és kaput nyit a mezőgazdálkodás birodalma felé.

A cukorrépa-gyáraknak nemzetgazdaságtani előnyük, nem számítva a már felsoroltakat, melyek ezekkel szoros összefüggésben vannak, következők:

1. Cukorgyártás által egy nemzetgazdaságtanilag igen fontos anyaghoz jutunk.
2. A cukorgyárak télen keresetet nyújtanak a nép különben kereset nélkül maradót töredékének.
3. Az által, hogy a kivitt cukor helyett külföldi pénzt hozunk be, gazdagítjuk az országot, impulzust adunk az iparnak és fejlesztjük a kereskedelmet.
4. Fejlődésre bírjuk gépiparunkat.
5. A cukoradót az államnak jelentékeny jövedelmet biztosíthat stb. stb.

Ezek után bátran kimondhatjuk, hogy a cukorrépa termelés egy olyan láncnak első tagja, mely mellé láncszemül a következő tényezők sorozhatók: sok répa, sok takarmány, sok trágya, sok gabona, sok pénz.

A kiterjedt cukorrépatermelés a legnagyobb áldása az országnak!

Vonatindulások. a) Budapest felé: vegyes vonat reg. 4 óra 54 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 15 perczkor; személyvonat este 7 óra 7 perczkor, b) Bukarest felé: délután 2 óra 34 perczkor. **Vonatérkezések** a) Budapest felől: személyvonat délelőtt 9 óra 45 perczkor; gyorsvonat d. u. 2 óra 14 perczkor; vegyes vonat este 8 óra 32 perczkor; b) Bukarest felől: gyorsvonat d. u. 2 óra 55 perczkor. Pénteken reggel 7 óra 23 perczkor külvonlat érkezik Predeárlól

Brassói piaczi árak.

— Az első erdélyi bank jelentése. —

Brassó, 1890. április hó 3-án.

Román papirpénz	à 20 frank	9-38	vétel 9-41	eladás
„ ezüstpénz	à 20	9-32	9-38	„
Napoleon d'or (aranypénz)	„	9-44	9-46	„
Török lira	„	10-64	10-66	„
Arany	„	5-55	5-58	„
Orosz papírrubel	„	128-¼	129-¼	„

Társszerkesztők:

Nagy-Küküllő megye részéről: Horváth László (Segesvár.)
Kis-Küküllőm. részéről: Gyöngyössi István (D.-Szt.-Márton.)
Felelős szerkesztő: Kis-Tétényi Walthér Béla.
Laptulajdonos: Harmath Lajos.
Kiadó: Alexi könyvnyomdája

HIRDETMÉNYEK.

Kronsteiner Károly
első cs. kir. osztr.-magy. kiz. szab.

Facsád-festék-gyára

Ecsben,
III., főut, 120. sz., saját házában.
Kitüntetve arany érmekkel.

szállító a főhercegi és hercegi jószágigazgatóságok, cs. kir. katonai igazgatóságok, az összes vasutak, ipar-, bányá- és kohó-társaságok, a legtöbb építési vállalatok és építések, valamint minden gyár- és épületbirtokosok részére.

Ezen facsád-festékek az 1860. év óta vannak a kereskedelembe és előszeretettel használatnak mindenféle épületek, különösen: paloták, villák, templomok, iskolák, nyilvános intézetek valamint belső lakhelyiségek stb. színezésére.

Ezek 36 különböző mintában vannak, különként 16 krtól fölfelé, mézben oldhatók, száraz állapotban és por-alakban szállítanak s a szín tisztaságát illetőleg az olajmázoláshoz tökéletesen hasonlítanak.

Mintalap és használati utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek meg.
Óvás! Mintakártyáim ugyanazon számokban és színekben utánoztatnak. kérem tehát czégemet és czímetem pontosan figyelembe venni.
(107) 2—10

Meghívás

az első osztr.-magyar tisztviselő-egylet brassói takaré- és előlegező-társulatának f. évi április hó 13-án d. u. 3 órakor a városház nagytermében tartandó XXIV-ik helyi- és társulati közgyűlésére.

Napirend:

1. Az elnökség és felügyelő választmány jelentése.
2. A tiszta nyereség felosztása iránti határozat.
3. Az elnökség és felügyelő-bizottság kiegészítése.
4. Az elnökség javaslatai az alapszabályok 21. §-ára vonatkozólag.
5. Jelentés az alapszabályok felülvizsgálása ügyében.
6. Indítványok a tagok részéről.

Mérleg 1889. évre.

Vagy on.

Pénztár-egyenleg	6952-22 kr.
Előlegek	115,361-09 "
Biztosítási díjak	242-18 "
összesen 122-555-49 kr.	
Telér.	
Felelős részvénybetétek	82,408-63 kr.
Nem felelős takaréketétek	27,303-85 "
Tartalék-alap	6157-91 "
Özvegyek és árvák segélyalapja	837-35 "
Különfélék	23-78 "
Nyereség	5823-97 "
(112) 1—1	összesen 122,555-49 kr.

Brassó, 1890. márcz. 29-én.

A társulati elnökség.

A legjobb
Brünni szöveteket

szállítja eredeti gyári áron a
SIEGEL-IMHOF
finomposztó-gyár Brünben.

Egy elegáns
tavaszi vagy nyári férfitöltönyre
elég egy szelvény 3.10 méteres, azaz
4 bécsi rőf hosszúságban.

Egy szelvény ára:

- 4-80 frt. közönséges
- 7-15 frt. finom
- 10-50 frt. finomabb
- 12-40 frt. legfinomabb

valódi juhgyapjuból.

Továbbá nagy választékban kaphatók: selyemmel átszőtt kamgarnok, felöltőkre való szövetek, Loden vadászok és turisták számára, Peruwien és Dosking posztók szalonöltönyökhöz, előírás szerinti posztók hivatalnokok számára, mosható ezernaszövetek férfiak és gyermekek számára, valódi Piqué mellényszövetek, stb. stb.

Jó árúért s pontos szállítáért
kezeség vállalatik. (57) 12—40

Minták ingyen s bérmentve.

Portlandi cementet
hordókban és zsákokban, ugymint
Roman-cementet

(vizhatlan mész) zsákokban,
ismert kitűnő minőségben ajánlnak

J. L. & A. Heshaimer
Brassóban.

(113) 1—6

Dr. GUST fogorvos

rendel naponként 9—12 és 2—5 óráig (25) 6—*

Brassó, Almaszer 93. sz.

Foghuzás narcose alkalmazásával vagy a nélkül. Fogtömések cementtel, ezüsttel és arannyal. Műfogak.

Bámulatos olcsó leszállított árak.

SABADEANU J.

czipő- és kalapáru-raktára

Brassóban, Nagy-utca 485. sz. a.

kedvező bevásárlások által indítatva, árait 20%-ról részint 30%-ig is leszállította, azonban bámulatos olcsó árak mellett ezentul is, mint eddig, csak szilárd, kézzel dolgozott, szolid és divatos árut szolgáltat (géppel dolgozott munkát nem tart).

Férfi lábbelik:

Legjobb vikszos- vagy patentbőrű	frt. 3.20 kr.-tól fel.
Legjobb vikszos kettős talp, srof és szeggel	3.50
Legjobb vikszos vagy patentbőrű varrott	3.50
Legjobb vikszos vagy patent kettőstalp	4.—
Legjobb francia borjú vikszosbőrű	4.50
Legjobb francia borjú vikszos kettőstalp	5.—
Legjobb francia zergebőrű	4:50
Legjobb patentbőrű hegyi czipő Bergsteiger	4.50
Legjobb kivágtott Regatta czipő zerge és patentbőrű	4.—
Kurta eszima orosz bagariából	7.50
Hosszu vadászcsizma orosz bogriából	10.50
Uri pongyola czipő bőr- vagy szövetből	1.—
Betéttel felső kettőstalpért 50 kr. több számítatik.	

Női lábbelik:

Legjobb zerge- vagy patent bőrű	frt. 3.— kr.-tól fel.
Legjobb Zerge vagy patent Ötvös v. Bismark	3.20
Legjobb zerge vagy patent betételes	3.50
Legjobb zerge betéttel körül fényezett bőrrel	4.—
Legjobb zerge kesztyűbőrű topán	4.50
Legjobb lasztin topán	3.—
Legjobb Lasztin kivágtott Regatta czipő	2.—
Legjobb zerge vagy patentbőrű Regatta czipő	2.60
Kicsi gyerekczipő	—50
Gyerek topán vagy czipő	1.—
Leányka	2.20
Házi pongyola női czipők	1.—
Tornaczipő	1.—
Sárczipők Gummilaszticumból is vannak mindenféle fajból leszállított árakon.	

⚡ Minden itt fel nem sorolt különlegességek lábbelikben leszállított árakon kaphatók.

⚡ Megrendelések mérték után és javítások is elfogadtatnak. Ezeket azonban Olteanu G., volt szabászom saját számlájára teljesíti, mint derék szakember, jól és olcsón, minthogy egy év óta az üzlet ezen részét, t. i. a mérték utáni munkát és javításokat saját számlájára vette át és vezeti.

⚡ Kaphatók olcsó férfi- és gyermekkalapok, valamint sapkák is. Férfi nemezkalapok 1 frt 20 krtól, gyermekkalapok, 75 krtól, férfi munkás- és utazó-kalapok 50 krtól feljebb.

Ezen olcsó árak csak azonnali fizetésnél értetődnek.

⚡ Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek és nem találó áru kicseréltetik vagy bérmentesen vissza is vétetik. (103) 4—5

Bámulatos olcsó leszállított árak.

Minden dohánytözedében és diszáru-üzletben.

A legjobb szivarka-papír
a valódi

LE HOUBLON

FRANCZIA GYÁRTMÁNY
CAWLEY ÉS HENRY-TÖL
PARISBAN
1889 - IKI PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS EZÜST-ÉREM.

Főraktár: KANITZ OTTÓ és tarsanál BECSBEN.

(47) 7—26

Jó ó-borok

literes üvegekbe dugaszolva.

1888-beli egy liter 22 kr. | 1882-beli egy liter 40 kr.
1885-beli " " 30 " | 1885-beli muskotály 60 "

Finom villányi vörösbor 60 kr.

(110) 2—6 **PAPP FERENCZ-nél, Nagy-utca 504.**

Literes üvegekért 8 kr vétetik és visszafizettetik.

lábbeli raktár

vörös csizmához

nagy-utca 498.

Van szerenésém a nagyra becsült t. cz. közönség tudomására hozni, miszerint számos évek során át jóhírnévben fenálló czipőüzletemet a már beállott tavaszi, ugy a következő nyári évadra megkívántató női-, férfi- és gyermek-lábbeliekkel a legkiválóbb forrásokból elláttam, melyeket nemkülönben kitűnő segéd munkásaim által nálam készült és megrendelésre készülendő lábbelieket is, felelősséget úgy minőségre mint jóságra nézt vállalva, ajánlhatom.

Izléssel ékelt és kiváló figyelemmel készült Chevrax, fényes zergebőr és a többi soknemű női-, férfi- és gyermek-lábbelim mérsékelt árai által nemcsak hogy kitűnnek, hanem a versenyt is megállják.

Azon nagy bizalommal szemben, melyet sok évek folytán tág körü tisztelet vevőim népéről élvezek, csak úgy vélem hálás köszönetemet indokolni, ha ezentul is szüntelen azon leszek: „Kitűnő, jó minőségű árukat a lehető legjutányosabb árban szolgáltatni”; ezen jelige czimén kérem a t. cz. közönség további becses pártfogását és számos szives látogatását

mély tisztelettel

Péter Mihály.

(111) 1—1